

ปัจจัยกำหนดทัศนคติการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุของประชากรวัยรุ่น
ในกรุงเทพมหานคร

FACTORS DETERMINING ATTITUDES OF PREPARING FOR THE OLDER
SOCIETY OF THE ADOLESCENT POPULATION IN BANGKOK

ณัฐชานันท์ ไตรวัฒนวงษ์^{1*}
Natchanan Traiwattanawong^{1*}

สังกัด (สาขาวิชานิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการสื่อสาร คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง)¹

*Corresponding author. E-mail: Natchanan.tr@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยกำหนดทัศนคติการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุของประชากรวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการรับรู้การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการเตรียมความพร้อมของประชากรวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยด้วยระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการรับรู้การเตรียมความพร้อมที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการเตรียมความพร้อมของกลุ่มประชากรวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ประชากรในการสำรวจ ได้แก่ ประชากรวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครจำนวน 716,633 คน (สำนักงานสถิติ, 2561) โดยผู้วิจัยนำจำนวนประชากรเข้าสู่กระบวนการสุ่มตัวอย่าง ด้วยการคำนวณสูตรของทาร์ ยามาเน่ โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรวัยรุ่นอายุ 18-24 ปีที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ณ วันสำรวจ จำนวน 400 คน และวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบปกติ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มประชากรวัยรุ่นอายุ 18-24 ปี ที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร ที่มีการเปิดรับข้อมูลด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจากเอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานรัฐและเอกชน เฟสบุ๊กและสมาชิกในครอบครัว จะมีทัศนคติในด้านการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมากกว่าการรับข้อมูลด้านการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมสูงอายุจากสื่ออื่น ๆ โดยข้อมูลด้านการเปิดรับสื่อด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุสามารถอธิบายทัศนคติด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุของประชากรวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครได้ ร้อยละ 46.3 (Adjust R²=.463) โดยเอกสารเผยแพร่จากหน่วยงานของรัฐและเอกชน มีค่าอิทธิพลที่ระดับ .129 ($\beta=.129$) เฟสบุ๊ก มีค่าอิทธิพลที่ระดับ .131 ($\beta=.131$) สมาชิกในครอบครัว มีค่าอิทธิพลที่ระดับ .124 ($\beta=.124$) สรุปว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ สังคมผู้สูงอายุ การเตรียมความพร้อม

Abstract

Factors Determining Attitudes of Preparing for the Older Society of the Adolescent Population in Bangkok. The objective of this study was to study the factors of perception of preparation for entering the aging society that influences the attitudes toward preparedness among the adolescent population in Bangkok. This research was conducted with a quantitative research methodology. The survey population was a population of 716,633 adolescents in Bangkok. The researcher brought the population into the sampling process. by calculating the formula of Taro Yamane By determining the error of 0.05, the sample number was a population of adolescents aged 18-24 years living in Bangkok on survey day of 400 people and analyzed by using software packages to analyze data. By analyzing normal multiple regression (Multiple Regression Analysis).

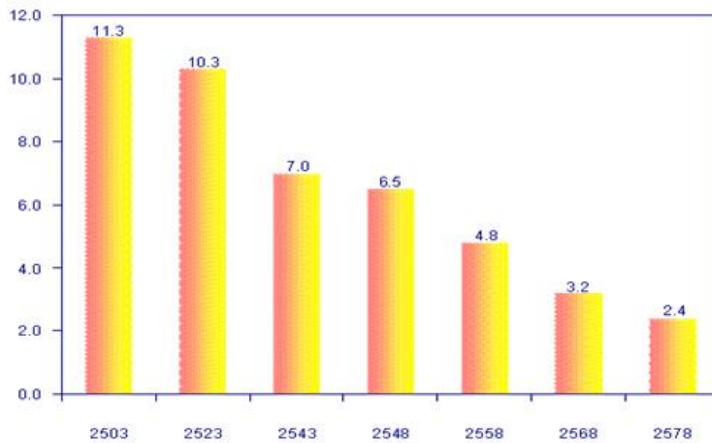
The results showed that the population of adolescents aged 18-24 years living in Bangkok. that are open to information about preparing to enter Elderly society from the publications of government and private agencies Facebook and family members will have a more anti-aging attitude than receiving information about preparing for an aging society from other media The information on media exposure on preparation for entering the elderly society can explain the attitudes of preparing for the elderly society of the adolescent population in Bangkok 46.3 % (Adjust R² = .463). by Publication documents from government and private agencies It has an influences of .129 ($\beta = .129$). Facebook It has an influence of .131 ($\beta = .131$). Family members have an influence value of .124 ($\beta = .124$). Concluded that it was by the assumptions set.

Keywords: Elderly, Ageing Society, Preparing

บทนำ

ประเทศไทยกำลังจะเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์” (Complete aged society) คาดว่าประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีมากถึงร้อยละ 20 ในปี 2564 และประเทศไทยจะเป็นสังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด (Super aged society) ประมาณปี 2574 เมื่อประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนถึงร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2557) ด้วยการพัฒนาทางด้านการแพทย์สามารถลดการตายของประชากรทุกกลุ่มอายุได้ จากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พบว่าอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชากรเพศหญิงจะเพิ่มจากประมาณ 78 ปี ในปี พ.ศ.2553 เป็น 82 ปี ในปี พ.ศ.2583 ในขณะที่เพศชายจะเพิ่มจากประมาณ 71 ปี เป็น 77 ปี เมื่ออายุ 60 ปี แล้วคนไทยจะมีอายุคาดเฉลี่ยต่อไปอีกประมาณ 22 ปี จากการสำรวจสุขภาพของผู้สูงอายุไทยพบว่าผู้สูงอายุร้อยละ 2 อยู่ในสภาวะติดเตียง คือ อยู่ในสภาพพิการไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้และร้อยละ 19 อยู่ในสภาวะติดบ้าน คือ มีปัญหาการเคลื่อนไหวไม่สามารถออกจากบ้านได้โดยสะดวก การสำรวจเดียวกันนี้พบว่าปัญหาด้านสุขภาพของผู้สูงอายุที่สูงเป็นอันดับแรก คือการเคลื่อนไหวร่างกายร้อยละ 58 รองลงไปได้แก่ปัญหาการได้ยินหรือสื่อความหมายร้อยละ 24 ด้านการมองเห็นร้อยละ 19 ด้านการเรียนรู้

ร้อยละ 4 ด้านจิตใจร้อยละ 3 และสติปัญญาร้อยละ 2 การสำรวจสุขภาพผู้สูงอายุไทยยังพบว่าเป็นโรคความดันโลหิต ร้อยละ 41 เป็นโรคเบาหวานร้อยละ 18 และเป็นโรคข้อเข่าเสื่อมร้อยละ 9 (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2557) ประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุจากความก้าวหน้าด้านการแพทย์และความสำเร็จด้านสาธารณสุขของประเทศไทย ทำให้อัตราการเกิดน้อยลง ประชากรมีอายุยืนยาวมากขึ้น ในขณะที่แนวโน้มผู้สูงอายุอยู่คนเดียวหรืออยู่ลำพังเพิ่มมากขึ้น โดยพบว่าผู้สูงอายุอยู่คนเดียวเพิ่มเท่าตัว ซึ่งมีผลให้การดูแลผู้สูงอายุทั้งด้านร่างกายและจิตใจ จากโครงสร้างประชากร สะท้อนให้เห็นว่า ลักษณะการพึ่งพิงกันระหว่างประชากรรุ่นอายุต่าง ๆ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากร รูปแบบของการพึ่งพิงก็จะมีการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งดัชนีตัวที่จะแสดงให้เห็นถึงอัตราส่วนของจำนวนคนในวัยแรงงาน (อายุ 15 - 59 ปี) ต่อผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) 1 คน ได้แก่ “อัตราส่วนเกื้อหนุนผู้สูงอายุ” (Potential support ratio: PSR) แนวความคิดของอัตราส่วนนี้ คือ คนในวัยทำงานเป็นผู้ที่มีศักยภาพที่จะดูแลเกื้อหนุนผู้สูงอายุ จึงมีความหมายว่าผู้สูงอายุ คนหนึ่งจะมีผู้ที่สามารถช่วยเหลือดูแลได้กี่คน โดยแสดงให้เห็นดังแผนภาพที่แสดงให้เห็นว่าเมื่อ 40 กว่าปีก่อน ในปี พ.ศ. 2503 อัตราส่วนเกื้อหนุนผู้สูงอายุสูงมาก คือ มีคนวัยทำงานถึง 12 คนที่ช่วยกันดูแลผู้สูงอายุเพียง 1 คน อัตราส่วนนี้ได้ ลดลงอย่างต่อเนื่องและในอีก 30 ปีข้างหน้า ผู้สูงอายุไทยแต่ละคนจะมีคนวัยทำงานที่อาจจะช่วยในการดูแลเกื้อหนุนเพียง 2 คนเท่านั้น

ภาพที่ 1 แสดงอัตราพึ่งพิงของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2503 - 2578

ที่มา: ปัทมา ว่าพัฒนางศ์ และ ปราโมทย์ ปราสาทกุล, 2548

ประเทศไทยมีเป้าหมายให้ประชาชนมีอายุยืนยาวและมีคุณภาพชีวิตที่ดี การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากสถานการณ์ผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นและผู้สูงอายุในกลุ่มติดสังคมเป็นผู้สูงอายุที่พบเป็นส่วนใหญ่ การให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุในกลุ่มติดสังคมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อการชะลอความเสื่อมของผู้สูงอายุไปสู่กลุ่มติด บ้านและกลุ่มติดเตียง ขณะเดียวกันก็เป็นการพัฒนา ฟันฟู ให้สามารถดำรงชีวิตได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งทางด้าน ร่างกาย จิตใจ สัมพันธภาพทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

ประชากรวัยสูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้ประเทศต้องมีรายจ่ายด้านสวัสดิการเพื่อ ผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น ครอบครัวต้องแบกรับภาระในการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น ขณะที่ผู้สูงอายุเมื่อมีอายุยืนยาวจะต้องเผชิญ กับปัญหาขาดแคลนรายได้หรือมีรายได้ไม่เพียงพอแก่การดำรงชีพ รวมถึงความเสี่ยงจากการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังต่าง ๆ และส่วนหนึ่งเป็นผู้สูงอายุที่มีความพิการหรือทุพพลภาพร่วมด้วย ทั้งนี้ พบว่าประมาณร้อยละ 75 ของผู้สูงอายุใน

ประเทศไทย มีถิ่นที่อยู่อาศัยในชนบทและสวนใหญ่มีสภาพแวดล้อมไม่มีความเหมาะสมปลอดภัย ทำให้เกิดความเสียหายในการดำรงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับองค์การอนามัยโลก (WHO) ที่ให้ความสำคัญกับแนวคิดเรื่อง “เมื่อนำอายุของผู้สูงวัย” นอกจากนี้ปัญหาที่พบอีกประการหนึ่ง คือ สภาพครอบครัวไทยที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต จากครอบครัวขยายกลายเป็นครอบครัวเดี่ยว ทำให้ผู้สูงอายุต้องอยู่กันตามลำพังขาดผู้ดูแล ที่ผ่านมามีผู้สูงอายุจำนวนไม่น้อยขาดโอกาสการเข้าถึงบริการสวัสดิการสังคมในด้านต่าง ๆ หรือบริการสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้ยังไม่เพียงพอและครอบคลุม และจากสภาพที่อยู่อาศัยซึ่งไม่มั่นคงแข็งแรง พบว่า ผู้สูงอายุมักประสบอุบัติเหตุหกล้ม และจะส่งผลกระทบต่อด้านอื่น ๆ ตามมา ซึ่งสมาชิกในครอบครัวและชุมชนเป็นส่วนสำคัญในการดูแลผู้สูงอายุ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะให้การส่งเสริมสนับสนุนและแสวงหาความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีพื้นที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน เช่น การพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยน การถ่ายทอดภูมิปัญญา หรือการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ จะทำให้ผู้สูงอายุตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของตนเอง ได้ใช้ศักยภาพและพลังของผู้สูงอายุ ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยมีศักดิ์ศรีและคุณค่าจากสถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้ต้องมีการจัดบริการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุให้เพียงพอและครอบคลุม ควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในทุกด้าน (กาย จิต สังคม)

จากสถานการณ์ด้านการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุที่กำลังก้าวมาขึ้นต้นนั้น การเตรียมความพร้อมด้านผู้สูงอายุเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากผู้ที่มีการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในทุกด้าน เมื่อเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุ จะเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สังคม หรือเศรษฐกิจ สำหรับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุในแต่ละด้านนั้น จะต้องอาศัยระยะเวลาในการเตรียม การส่งเสริมให้มีการตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุจึงมีความสำคัญยิ่ง ซึ่งการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัยนั้นจึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมในทุกช่วงวัย โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรวัยรุ่นที่กำลังอยู่ในช่วงวัยที่สามารถมีความรู้ความเข้าใจในด้านการเตรียมความพร้อมและเริ่มที่จะมีการเตรียมความพร้อมได้ หากมีความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย ก็จะทำให้กลุ่มประชากรวัยรุ่น สามารถเตรียมพร้อมในทุกด้านและสามารถก้าวเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการรับรู้การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการเตรียมความพร้อมของประชากรวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

ประชากรวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครที่มีการรับรู้ด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัยจะมีทัศนคติในการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมสูงวัยมากกว่าประชากรวัยรุ่นที่ไม่ได้มีการรับรู้ด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการรับรู้การเตรียมความพร้อมที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการเตรียมความพร้อมของกลุ่มประชากร

วัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ประชากรในการสำรวจ ได้แก่ ประชากรวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครจำนวน 716,633 คน (สำนักงานสถิติ, 2561) โดยผู้วิจัยได้นำจำนวนประชากรเข้าสู่กระบวนการสุ่มตัวอย่าง ด้วยการคำนวณสูตรของทาจโรยามาเน่ โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรวัยรุ่นอายุ 18-24 ปีที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ณ วันสำรวจ จำนวน 400 คน การสุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Proportional Stratified Random Sampling) เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการศึกษามีเป็นจำนวนมาก และมีการกระจายตัวในกรุงเทพมหานคร จึงแบ่งตามเขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร 50 เขต และสุ่มคัดเลือกจากเขตการปกครองทั้ง 50 เขต โดยทุกเขตมีโอกาสในการถูกเลือกเท่ากันเพื่อให้ได้เขตพื้นที่การสำรวจที่เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษา จนได้เขตพื้นที่ในการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 เขต ได้แก่ เขตพระนคร เขตสาทร เขตหลักสี่ เขตคลองสาน เขตบางบอน เขตหนองแขม และเขตมีนบุรี เมื่อได้เขตที่จะสำรวจข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวนเขตละ 50 คน เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณจะใช้แบบสอบถามเป็นตัวเก็บข้อมูลทั้งหมด โดยผู้วิจัยได้คิดรูปแบบคำถามจากกรอบทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการนำข้อมูลไปขอความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อกำหนดเป็นตัวแปรต่าง ๆ โดยแบบสอบถามดังกล่าวประกอบไปด้วยคำถามคัดกรอง และตัวแบบสอบถามเพื่อหาความสำคัญของปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้เครื่องมือในการสำรวจจึงเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบความเที่ยงตรงและการหาค่าความเชื่อมั่นโดยการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ตัวอย่าง และนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยมีระดับความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.975 หลังจากดำเนินการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มีการรวบรวมไว้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1) การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยจะใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการนำเสนอ และอธิบายข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2) การใช้สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) โดยใช้วิธีวิเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบปกติ (Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาว่าตัวแปรอิสระทั้งกลุ่มสามารถอธิบายการแปรผันของตัวแปรตามได้เท่าใด และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรตัวอื่นแล้ว ตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่สามารถอธิบายการแปรผันของตัวแปรตาม โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55 เป็นเพศชาย ร้อยละ 45 มีอายุเฉลี่ย 20.43 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเรื่องการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ร้อยละ 91.5 และส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ร้อยละ 87.0 นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่เคยคิดเรื่องการเตรียมความพร้อม เรื่องการวางแผนการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมสูงอายุ

ตารางที่ 1 ความถี่และร้อยละของการเปิดรับสื่อด้านการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมสูงอายุจำแนกตามประเภทสื่อที่เปิดรับ

การเปิดรับสื่อด้านการเตรียมความพร้อม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน	ร้อยละ
1.บทความจากหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร	289	72.25
2.คู่มือการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุงาน	321	80.25
3.เอกสารเผยแพร่จากหน่วยงานของรัฐและเอกชน	321	80.25
4.โทรทัศน์	309	77.25
5.วิทยุ	326	81.50
6.เว็บไซต์	346	86.50
7.ไลน์	381	95.25
8.เฟสบุ๊ก	342	85.50
9.สมาชิกในครอบครัว	373	93.25
10.กลุ่มเพื่อน	313	78.25
11.ผู้สูงอายุ	400	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน มีการเปิดรับสื่อด้านการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมสูงอายุ จำแนกตามสื่อประเภทต่าง ๆ ดังนี้ เปิดรับจากสื่อบทความจากหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร จำนวน 289 คน (ร้อยละ 72.25) เปิดรับจากสื่อคู่มือการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุงาน จำนวน 321 คน (ร้อยละ 80.25) เปิดรับจากสื่อเอกสารเผยแพร่จากหน่วยงานของรัฐและเอกชน จำนวน 321 คน (ร้อยละ 80.25) เปิดรับจากสื่อโทรทัศน์ จำนวน 309 คน (ร้อยละ 77.25) เปิดรับจากสื่อวิทยุ จำนวน 326 คน (ร้อยละ 81.50) เปิดรับจากสื่อเว็บไซต์ จำนวน 346 คน (ร้อยละ 86.50) เปิดรับจากสื่อไลน์ จำนวน 381 คน (ร้อยละ 95.25) เปิดรับจากสื่อเฟสบุ๊ก จำนวน 342 คน (ร้อยละ 85.50) เปิดรับจากสมาชิกในครอบครัว จำนวน 373 คน (ร้อยละ 93.25) เปิดรับจากกลุ่มเพื่อน จำนวน 313 คน (ร้อยละ 78.25) และเปิดรับจากผู้สูงอายุ จำนวน 400 คน (ร้อยละ 100)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยของทัศนคติด้านการเตรียมความพร้อมของกลุ่มตัวอย่าง

ทัศนคติด้านการเตรียมความพร้อม	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
ทัศนคติด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุ	3.95	1.73	3.95	.771

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน มีระดับทัศนคติด้านการเตรียมความพร้อมของกลุ่มตัวอย่างเฉลี่ย 3.95 โดยมีค่าต่ำสุด 1.73 และค่าสูงสุด 3.95 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .771

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบปกติของปัจจัยด้านการเปิดรับสื่อในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมสูงอายุของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรอิสระ	b	β	t	Sig.t
1.บทความจากหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร	.110	.011	.173	.863
2.คู่มือการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุงาน	.131	.003	.045	.964
3.เอกสารเผยแพร่จากหน่วยงานของรัฐและเอกชน	.121	.129	.226	.046*
4.การดูโทรทัศน์	.138	.054	.718	.473
5.วิทยุ	.150	.073	.967	.334
6.เว็บไซต์	.154	.072	1.055	.292
7.ไลน์	.214	.021	.354	.724
8.เฟสบุ๊ก	.127	.131	2.256	.025*
9.สมาชิกในครอบครัว	.192	.124	1.988	.048*
10.กลุ่มเพื่อน	.123	.074	1.118	.264
11.ผู้สูงอายุ	.101	.076	1.334	.183

R=0.685, Adjust R²=.463, F=69.819, Sig F=0.000*

จากตารางที่ 3 พบว่า ข้อมูลด้านการเปิดรับสื่อด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุอธิบายทัศนคติด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุของประชากรวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครได้ ร้อยละ 46.3 (Adjust R2=.463) และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ให้คงที่แล้ว มีตัวแปรอิสระ 3 ตัว ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุของประชากรวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ การเปิดรับสื่อด้านการเตรียมความพร้อมจากเอกสารเผยแพร่จากหน่วยงานของรัฐและเอกชน จากเฟสบุ๊ก และจากสมาชิกในครอบครัว โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยเอกสารเผยแพร่จากหน่วยงานของรัฐและเอกชน มีค่าอิทธิพลที่ระดับ .129 ($\beta=.129$) เฟสบุ๊ก มีค่าอิทธิพลที่ระดับ .131 ($\beta=.131$) สมาชิกในครอบครัว มีค่าอิทธิพลที่ระดับ .124 ($\beta=.124$) กล่าวคือ การเปิดรับสื่อด้านการเตรียมความพร้อมจากเอกสารเผยแพร่จากหน่วยงานของรัฐและเอกชน จากเฟสบุ๊ก และจากสมาชิกในครอบครัว มีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุของประชากรวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับข้อมูลด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุจากเอกสารเผยแพร่จากหน่วยงานของรัฐและเอกชน จากเฟสบุ๊ก และจากสมาชิกในครอบครัวจะมีระดับของทัศนคติด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุมากกว่าการรับข้อมูลจากสื่ออื่น ๆ สรุปว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาสามารถนำผลจากการวิจัยมาอภิปรายได้ดังนี้ จากการศึกษาตามสมมติฐานพบว่า กลุ่มประชากรวัยรุ่นอายุ 18-24 ปี ที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร ที่มีการเปิดรับข้อมูลด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุจากเอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานรัฐและเอกชน เฟสบุ๊กและสมาชิกในครอบครัว จะมีทัศนคติในด้านการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมสูงอายุมากกว่าการรับข้อมูลด้านการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคม

สูงอายุจากสื่ออื่น ๆ จากข้อมูลดังกล่าว สามารถอภิปรายได้ว่า สื่อด้านการเตรียมความพร้อมที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุนั้น จะต้องเป็นสื่อที่มีความน่าเชื่อถือ และเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ สื่อด้านการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุที่เป็นเอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เป็นสื่อที่ให้ข้อมูลความรู้ที่ผลิตจากหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญ มีความน่าเชื่อถือ ทำให้เกิดการคล้อยตามของผู้เปิดรับสื่อ จนนำไปสู่แรงจูงใจในการปฏิบัติตามรวมถึงความเชื่อในข้อมูลที่มาจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนได้ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรวัยรุ่นอายุ 18-24 ปี จึงทำให้การเข้าถึงสื่อมีความแตกต่างจากประชากรรุ่นอื่น ๆ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อที่มีความทันสมัยและเข้ากับรูปแบบการดำเนินชีวิต ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างจึงเข้าถึงสื่อเฟสบุ๊คและนำไปสู่การมีทัศนคติด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภาวนีย์ เจนกิตติวงษ์ (2560) ที่พบว่า การเปิดรับสื่อเฟสบุ๊คของกลุ่มวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครนั้น ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของวัยรุ่น เช่นเดียวกับชลหทัย ไวริยะพิทักษ์ (2561) และ วินันทา ดวงสุวรรณ (2561) ที่พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อจะส่งผลต่อทัศนคติเชิงบวกของผู้เปิดรับสื่อ และนอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างมีการรับข้อมูลเรื่องการเตรียมความพร้อมจากสมาชิกในครอบครัว อันเนื่องจาก เป็นแหล่งข้อมูลหรือแหล่งสื่อที่ใกล้ตัวและเห็นสถานการณ์ความเป็นจริงมากที่สุด หากกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารก็จะเป็นการสร้างทัศนคติในการเตรียมความพร้อมให้กลุ่มตัวอย่างได้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง หรือการต่อยอดงานวิจัยต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การพัฒนาช่องทางการสื่อสารให้สามารถเข้าถึงได้ง่ายตรงกับความต้องการของประชากรวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมการรับสื่อที่แตกต่าง จะทำให้เกิดการเรียนรู้และยอมรับ และจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนส่งเสริมเพื่อให้เกิดผลเชิงบวก คือการตระหนักรู้และนำไปสู่การเตรียมความพร้อม

1.2 การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่สังคมสูงอายุ เป็นสิ่งที่เริ่มเตรียมได้ในทุกช่วงอายุ เพื่อการวางแผนที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการออม เรื่องสุขภาพ เรื่องสภาพจิตใจ เรื่องที่อยู่อาศัย หากมีการรับรู้ และการเตรียมตัวที่เร็วขึ้น ก็จะทำให้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการลดภาระให้แก่ครอบครัว สังคม และภาครัฐ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษานโยบายการส่งเสริมให้เกิดการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่ประชากรวัยรุ่น เพื่อให้มีการตระหนักถึงปัญหาและนำไปสู่การเริ่มวางแผนในการเตรียมความพร้อมในที่สุด

2.2 ควรมีการขยายพื้นที่ในการศึกษา เพื่อที่จะเห็นมุมมองที่ต่างกันในแต่พื้นที่ เพื่อที่จะสามารถส่งเสริมให้เกิดการเตรียมความพร้อมได้ในทุกพื้นที่ เนื่องจากแต่ละพื้นที่จะมีพฤติกรรมด้านการเปิดรับสื่อที่ต่างกันไป หากมีการศึกษาได้ตรงกลุ่มเป้าหมายก็จะทำให้ตอบโจทย์วัตถุประสงค์มากขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เพื่อที่จะได้นำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาสื่อด้านข้อมูลการเตรียมความพร้อมให้ตรงตามความต้องการในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กุศล สุนทรธาดา. (2552). *รูปแบบครอบครัวกับการเกื้อหนุนและสวัสดิการผู้สูงอายุ*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

กรมอนามัย. (2553). *การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาว*. กรุงเทพมหานคร: กรมอนามัย. DOH Dashboard กรมอนามัย (ข้อมูลจาก HDC) วันที่ประมวลผล: 20 มีนาคม 2565.

ชลหทัย ไวริยะพิทักษ์. (2561). *การเปิดรับสื่อ ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมในนโยบายส่งเสริมสุขภาพดีของบุคลากรภายในสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)*. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ชมพูนุท พรหมภักดี. (2556). *การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย (Aging society in Thailand)* สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ปีที่ 3 ฉบับที่ 16 สิงหาคม 2556.

บรรลุลิทธิพานิช. (2548). *คู่มือผู้สูงอายุฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

ปราโมทย์ ประสาทกุล และ ปัทมา ว่าพัฒนางศ์. 2548. “สถานการณ์ประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2548” ใน กฤตยา อาชวนิจกุล และ ปราโมทย์ ประสาทกุล (บรรณาธิการ). ประชากรและสังคม 2548. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม.

พรธณี ชูไทย. (2538). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ แกรมมี่ จำกัด.

ภาวนีย์ เจนกิตติวงษ์. (2560). *การเปิดรับสื่อ ทักษะคิด พฤติกรรม และการรู้เท่าทันในการใช้ข่าว สร้างความเกลียดชังของวัยรุ่นไทยในเขตกรุงเทพมหานครผ่านช่องทางเฟสบุ๊ก*. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย และสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2557). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2557*. กรุงเทพฯ : บริษัท ที คิว พี จำกัด.

วินันทา ดวงสุวรรณ. (2561). *การเปิดรับสื่อ พฤติกรรมการบริโภค และทัศนคติผู้บริโภคที่มีต่อน้ำผลไม้ดอยคำ*. การค้นคว้าอิสระวารสารศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.). (2556). *รายงานประจำปีสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2555*. กรุงเทพฯ : บริษัท เอสเอส พลัส มีเดีย จำกัด.

แสงเดือน ทวีสิน (2545) *จิตวิทยาการศึกษา* กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ไทยเส็ง

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). จำนวนประชากรจากงานทะเบียน จำแนกตามกลุ่มอายุ ภาคและจังหวัด พ.ศ. 2555 - 2564. <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/01.aspx> วันที่ 19 มิถุนายน 2561”
- อนุชาติ พวงสำลีและอรทัย อาจฉ่ำ. (2541). การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและสังคมไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อารดา ธีระเกียรติกำจร (2554) คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อารีรัตน์ แก้วศรี. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน : กรณีศึกษา สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ผลงานวิจัยบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อิสริย์ ศรีอนันต์ (2560) การสนับสนุนทางสังคมและการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ : ศึกษาในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม.
- Campbell, A. (1976). “Subjective Measures of Well-being,” *American Psychologist* 31, 2 (May1976): 117.
- Fillenbaum, G. (1987). *Measures of Well Being in Elderly*. In *Measurement in Health Promotion and Protection*. Geneva: WHO: Regional Office for European Series.
- Knodel, J., Chayovan, N. and Prachuabmoh, V. (2013). The Changing Well-being of Thai Elderly: An update from the 2011 Survey of Older Persons in Thailand. HelpAge International
- Yamane. (1967). *Taro Statistic : An Introductory Analysis*. New York: Harper & row.